

CO2 Prestatieladder Keteninitiatieven

2020

Titel rapport	CO2 Prestatieladder Keteninitiatieven
Kenmerk	008711.202006.N1.05
Datum publicatie	Juni 2021
Opgesteld door	E. Timmermans
Geaccordeerd door	W. Korver
Coverfoto	Goudappel / Arthur Scheltes
Versie	5.0

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Kopgroep Klimaat en Energie	5
2. Stimuleren fietsgebruik snelfietsroutes	7
3. Mobiliteitsscan Beter Benutten	8
4. Iganga	9
5. Autoluwe steden	10
6. Webtool 'Uitstoot van mobiliteit'	10
7. Duurzame stad	12

Inleiding

CO₂-reductie moet. Mobiliteit speelt daarin een cruciale rol. 25-30% van onze nationale CO₂-uitstoot is gerelateerd aan mobiliteit. De Goudappel Groep wil, met al haar kennis en kunde, de verduurzaming van ons Nederlandse mobiliteitssysteem helpen versnellen. Onder het motto 'Verbeter de wereld en begin bij je zelf' hebben we in de afgelopen jaren al grote stappen gemaakt, wat ons onder meer een Star Award van Lean and Green Personal Mobility heeft opgeleverd. Maar ook voor de komende periode streven een verdere vermindering van de CO₂-uitstoot na.

Verduurzaming van ons mobiliteitssysteem is goed voor de CO₂-reductie, voor de leefbaarheid in de stad en vaak ook nog eens goed voor de bereikbaarheid en economische vitaliteit van Nederland. In bijna al onze opdrachten speelt verduurzaming een rol, waarbij een aantal productlijnen zoals openbaar vervoer, verkeersmanagement en fiets direct bijdragen aan CO₂-reductie. Zo willen we een aanjager zijn voor duurzame initiatieven.

De Goudappel Groep maakt zich sterk voor een zo efficiënt en schoon mogelijk mobiliteitssysteem. Vanuit de invalshoeken mensen, omgeving en vervoer geeft Goudappel richting aan verduurzaming van mobiliteit. Wat beweegt mensen tot duurzamer wonen, werken en verplaatsen? In de aanpak speelt Goudappel direct in op wat mensen en organisaties motiveert. Daarbij begint duurzame mobiliteit bij de bron: een optimale afstemming tussen omgeving en vervoermogelijkheden. Vanuit dit vertrekpunt is Goudappel bij zeer veel (keten)initiatieven betrokken waarbij CO₂-reductie een onderdeel is.

In dit document lichten wij enkele initiatieven en onze rol hierbinnen toe. Meer voorbeelden en projecten zijn vooral te vinden op onze overzichtspagina over [duurzame mobiliteit](#) en de pagina [klimaat en energie](#).

1. Kopgroep Klimaat en Energie

Er komen steeds meer vragen uit de markt op het gebied van klimaat en energie. Voorbeelden zijn de Regionale Mobiliteitsprogramma's, waarin regionaal door overheden wordt vastgelegd hoe en hoeveel uitstoot er gereduceerd (kan) gaan worden. Dit is feitelijk een uitwerking van het Klimaatakkoord op regionaal niveau.

Rol Goudappel

Goudappel ondersteunt bij het opstellen van Regionale Mobiliteitsprogramma's en draagt daarmee bij aan de uitwerking van het Klimaatakkoord en de reductie van uitstoot.

Om het belang te onderstrepen dat wij hechten aan energie en CO₂-uitstoot in relatie tot mobiliteit, hebben we in 2018 de themagroep Klimaat en Energie in te leven geroepen; zie pagina [klimaat en energie](#). Deze themagroep richt zich op de samenwerking tussen disciplines zoals mobiliteit, ruimtelijke ordening, energie en infrastructuur en op de samenwerking tussen overheid en markt. Vanuit dit organisatieverband worden de werkzaamheden voor de Regionale Mobiliteitsprogramma's uitgevoerd.

Mede door de toenemende vraag vanuit de markt is per 2021 Klimaat & Energie een kopgroep van Goudappel. Dat betekent meer inspanning, inclusief een bijbehorend budget, en resultaat. De kopgroep richt zich voornamelijk op mitigatie, en betreft adaptie waar nodig. De missie van de kopgroep is om door kennisdeling bij te dragen aan de klimaat en energieopgave van Nederland.

De kopgroep heeft de volgende ambities:

- Profileren van Goudappel op dit onderwerp; Goudappel wordt gezien als integraal adviseur met klimaat en energie in het pakket.
- Het vergroten van Goudappel haar marktpositie¹ met succesvolle proposities in de markt.

¹ In Q1 2021 was circa 8% van onze omzet gerelateerd aan het onderwerp Klimaat & Milieu. In 2020 was dit 5% en in 2019 4%.

- Een vraagbaak zijn voor alle collega's wat betreft Klimaat & Energie, dus kennisontwikkeling.

2. Stimuleren fietsgebruik | snelfietsroutes

Fietsen zorgt voor leefbare steden die bereikbaar zijn. Fietsen is gezond voor de fietser en zijn omgeving. Wie trappend de auto laat staan, belast lucht en klimaat stukken minder. De reisbetrouwbaarheid stijgt. Verblijfsgenot en verkeersveiligheid in binnensteden nemen toe. We blijven vitaal en gezond. Ook autowegen gaan beter stromen wanneer meer forenzen de fiets pakken naar werk of OV-knooppunten. Inspirerende visies, plannen die werken, voorzieningen die passen, Goudappel verhoogt de fietsbaarheid.

Een voorbeeld van een keteninitiatief is de ontwikkeling van Snelfietsroutes. Door de introductie van snelfietsroutes, e-bikes enzovoort liggen er kansen om goede alternatieven te realiseren voor het auto (file)rijden. Naast de realisatie van infrastructuur is een goede marketing en het stimuleren van fietsgebruik sterk bepalend voor het succes van snelfietsroutes.

Rol Goudappel

In de dienstverlening "Fiets" richt Goudappel zich op het veranderen van vervoerbewegingen (van auto naar fiets). De dienstverlening is gericht op het beïnvloeden van het gedrag en daarmee de CO₂ uitstoot van de (weg)gebruiker. Zo hebben we recent onder meer de volgende activiteiten ontplooid:

- Analyses t.b.v. Fietsvisie 2040 voor en met de landelijke Fietsersbond (2021).
- Effectmeting van snelfietsroutes voor Provincie Noord-Brabant (2021).
- Geven van cursus fietsvriendelijke kruispunten (2021).
- Voor het Ministerie van I&W hebben we de snelfietsroutes en snelle fietsroutes in alle provincies en steden in Nederland in kaart gebracht (korte termijn en ambitie 2030) (2019)
- Beleidsplan en verkenning voor snelle fietsroutes voor de metropoolregio Eindhoven (2019).
- Diverse offertes en projecten voor snelfietsroutes (in onder meer Utrecht - Amsterdam en Roermond) en voor slimme routes in Noord Holland en Overijssel.
- Stimulering van het fietsgebruik is een vast onderdeel van Stedelijke mobiliteitsplannen.
- Expertsessies in Limburg, metropoolregio Amsterdam (MRA) en metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).

- Opstellen van een handboek Radschnellwege voor het BAST (onderdeel RWS Duitsland) (2018).
- Realisatie projecten uit het ambitieuze Fietsplan Ede door detachering van medewerkers. Daarbij o.a. de snelfietsroutes Ede-Veenendaal en Ede-Bennekom-Wageningen.
- Voor het ministerie van I&W meewerken aan de Contourenschets en Nationaal Toekomstbeeld Fiets NTF (schaalsprong fiets 2027 – 2040) nationaal en met steun uit het Europees Herstelfonds RRF.

3. Mobiliteitsscan | Beter Benutten

Goudappel en DAT.Mobility ondersteunen overheden met onderzoek en advies. De door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voorgeschreven rekentool '**Mobiliteitsscan**' (uitgegeven via het CROW) berekent scenario's op bereikbaarheid en CO₂-uitstoot.

Rol Goudappel

Goudappel voerde opdrachten uit voor Rijkswaterstaat, Vervoerregio Amsterdam, de Regio's Arnhem, Nijmegen, Stedendriehoek en Maastricht waarbij voor werkgevers een analyse wordt gemaakt van hun woon-werk en zakelijke mobiliteit. Goudappel berekent daarbij ook de potentiële CO₂-reductie.

Twee recente projecten zijn:

- Mobiliteitsscan updaten met fietsaanpassingen (Rijkswaterstaat, 2021).
- Beheer & onderhoud Mobiliteitsscan (Rijkswaterstaat, 2021).

4. Iganga

Vanuit het besef dat ontwikkelingslanden in hun inhaalslag op het gebied van mobiliteitsgroei het risico lopen met enorme leefbaarheidsproblemen te maken te krijgen, ondersteunt de Goudappel Groep de stichting Iganga. Deze stichting is onafhankelijk, heeft een Anbi-status en kent een zelfstandig bestuur.

Iganga heeft tot doel bij te dragen aan duurzame mobiliteit in ontwikkelingslanden en projecten die daarmee samenhangen. Dit doet zij vooral door kennisontwikkeling en -overdracht te stimuleren.

Goudappel groep en haar medewerkers steunen Iganga zowel financieel als in natura. Dit betekent dat enerzijds directe (mede)financiering mogelijk is van projecten ter plaatse alsook dat Goudappel medewerkers de mogelijkheid hebben invulling te geven aan kennisoverdracht. Concrete voorbeelden zijn te vinden op de website iganga.net

In 2020 en 2021 was het bijna onmogelijk om te vliegen en heeft Iganga een aantal projecten vanuit Nederland gedaan:

- Een voorbeeld is het opsturen van 200 fietsenstallingen naar Kampala, de hoofdstad van Uganda. De vraag is groot nu de binnenstad autovrij is gemaakt en door Corona lopen en fietsen gestimuleerd worden. Doel is dat de stallingen door Ugandezen zelf verder in productie/opschaling worden genomen.
- Ook deed in Iganga een project in Nederland: in samenwerking met gemeente Enschede en ANWB (kinder)fietsplan is ondersteuning geboden in Enschede in wijken waar huishoudens geen fiets voor hun kinderen kunnen kopen.
- Design Studio. Voor vier steden, verdeeld over vier continenten is met 20 planners en ontwerpers van Goudappel een ontwerpssessie gehouden. De uitkomsten zijn opgestuurd naar de opdrachtgevers (niet commercieel, NGO) in die vier steden, waarna de ideeën worden geïmplementeerd. Dit was een opstap naar een MOOC-cursus in 2021 en 2022.

5. Autoluwe steden

Meerdere steden in Nederland zijn actief bezig met de mobiliteitstransitie. De rol van de auto in deze steden wordt kleiner en in veel (centrum)gebieden staan lopen en de fiets bovenaan.

Rol Goudappel

Het realiseren van autoluwe steden vereist kennis van gedrag, wetgeving en mobiliteit die Goudappel in huis heeft.

Recente voorbeelden waar Goudappel actief bij betrokken is, zijn:

- Uitvoeringsplan autoluwe campus Heyendaal (Gemeente Nijmegen, 2020 & 2021).
- Autoluwe campus ArtEZ (Gemeente Arnhem, 2020).
- Onderzoek autoluwe Purmerend (IenW, 2019).
- Autoluwe binnenstad Doesburg (Gemeente Doesburg, 2019).

Utrecht, Amsterdam en Eindhoven. Een mooi voorbeeld is de Merwedekanaalzone: Utrecht bouwt hier een stadswijk voor 12.000 bewoners die geheel autovrij wordt. Goudappel is vanaf het begin bij dit ontwikkelproject betrokken. Leuk om te vermelden is dat Utrecht onlangs met haar mobiliteitsbeleid finalist was voor "The European Sustainable Urban Mobility Planning (SUMP) Award"

6. Webtool 'Uitstoot van mobiliteit'

Voor overheden is het essentieel inzicht te hebben wat hun beleid doet met uitstoot. Wat gebeurt er als we meer mensen op de fiets weten te krijgen? Wat als alle auto's schoon worden? Is meer OV de oplossing? Wat is het effect op de modal split? Goudappel heeft daarom een [webtool](#) gemaakt waarmee beleidsmakers het effect van hun beleid kunnen visualiseren.

Rol Goudappel

Via een dashboard op de website kunnen beleidsmakers direct de gevolgen van verschillende oplossingsrichtingen voor CO₂-reductie in verkeer en vervoer in kaart brengen. Behalve het dashboard biedt de website de bezoeker ook een

factsheet aan waar de feitelijke informatie, waaronder de huidige CO₂-uitstoot van personenmobiliteit, op gemeenteniveau, wordt samengevat.

In 2021 wordt de tool uitgebreid; de corona pandemie heeft laten zien dat thuiswerken op grote schaal mogelijk is en grote effecten heeft. Thuiswerken is daarmee een beleids optie die wordt toegevoegd aan de tool.

7. Duurzame stad

Bij duurzaamheid en klimaatbeleid gaat het om mitigatie (vermindering van CO₂) en adaptatie (aanpassing van straten en groen). Een duurzame stad is enerzijds een stad die zo min mogelijk CO₂-uitstoot veroorzaakt. Dat betekent dat er minder en/of schonere (auto)verplaatsingen moeten worden gemaakt. Ruimtelijke concentratie leidt tot kortere verplaatsingen die vaker per fiets of het openbaar vervoer kunnen worden gemaakt. Anderzijds is een duurzame stad die zich adapteert om de effecten van hittestress, wateroverlast en droogte etc. het hoofd te bieden.

Rol Goudappel

Goudappel is vanuit een stedenbouwkundige benadering zich in 2021 meer gaan richten op klimaatadaptie. Adaptatie vanuit deze benadering door middel van ontwerp de openbare ruimte zo inrichten dat we sterker wordende klimaateffecten het hoofd kunnen bieden.

Klimaatadaptie is bij Goudappel nu een integraal onderdeel van het ontwerpproces geworden. Dat wil zeggen dat bij ontwerpen hittestress, waterstress en droogtestress een prominente rol krijgen. In 2019-2020 heeft Goudappel het klimaatadaptielabel ontwikkeld en in 2021 in de markt gezet. Zie ook <https://www.youtube.com/watch?v=a3iQawD-RUw>. Dit label behelst een methodiek waaruit een beoordeling volgt van de klimaatadaptatie in een ontwerp of de gerealiseerde klimaatadaptie in een stedelijke omgeving. Dit label is inmiddels getoetst en toegepast bij meerdere gemeentes: Zaandam, Borne, Amersfoort en Weststellingwerf.